

... és városkörnyéki TIT-szervezeti változás

A közigazgatási változásokkal, a járások megszüntetését szervezeti változások követik a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatban is. Nevezetesen: a TIT eddigi, városi szervezete helyett ezentúl a TIT Szeged megyei város és város környéki szervezete működik, amely tegnap, kedden alakult meg. A Kárász utcai székházban megtartott ülésen kilenc tagot kooptáltak az újjászerveződő elnökségbe (a régi járási szervezet elnökségének volt tagjait). Bordány,

Deszk, Sándorfalva-Dóc, Domaszék, Kübekháza, Röske, Szatymaz, Tiszasziget, Újszentiván és Zsombó, a város környéki községek tartoznak immár az átalakult TIT-szervezet hatókörébe. Sándorfalva-Dóc kivételével, ahol helyi szervezet működik, mindegyik községben TIT-csoportok dolgoznak.

A tegnapi elnökségi ülésen megvitatták és elfogadták a második felévre szóló, a kibővült feladatkörnek megfelelő munkatervet is.

Újvidéki küldöttség

A József Attila Tudományegyetem vendégeként Szegeden tartózkodik a Novi Sad-i egyetem küldöttsége, dr. Zoran Sztójancovics rektor vezetésével. A delegáció tagjai tegnap, hétfőn megbeszéléseket folytattak a JATE vezetőivel, mindenekelőtt a két felsőoktatási intézmény oktatási, tudományos és kulturális együttműködésének lehetőségeiről, a kapcsolatok erősítéséről. Ma a két egyetem vezetői együttműködési szerződést írnak alá.

Kitüntetések a gyereknapon

A szegedi úttörőelnökség sok-sok segítőtársával színes programokat szervezett vasárnapra a gyerekeknek — gyermeknapra. Az Ifjúsági Ház kulturális bemutatóját például a műjégyégy mihamarabbi megépítéséért hirdették. A műsorban fellépett Vass Gábor, a Szegedi Nemzeti Színház művésze, sok szegedi iskolás: a Madách, a rókusai I-es számú, a Tarján IV-es számú és a Szirmai általános iskola diákjai. A több mint 600 gyerek versek, dalok, bábiáték előadását, valamint a jugoszláviai pionírok bemutatóját láthatta, hallhatta. A díszbemutató bevételeit — 6 ezer forintot — a városi úttörőelnökség a műjégyégy számlájára utalta át. A Volán vállalat nemcsak a városban élő kicsinyeknek kedveskedett, a Szegedhez tartozó községek kis lakói is ingyen utazhattak a buszokon.

A Vörös Csillag moziban tartották a gyermeknap díszünnepségét, amelyen Tóth Tamás, a városi KISZ-bizottság első titkára mondott köszöntőt. Dr. Szilágyi János, a Csongrád megyei KISZ-bizottság titkára és Szabó Ágnes, városi úttörőelnök kitüntetésekkel adták át. A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnökségének Kiváló Úttörőmunkáért kitüntetését kapta a Tarján III-as számú általános iskola Kállai Éva úttörőcsapata és a domaszéki iskola Petőfi Sándor csapata.

Az úttörőszövetség Országos Tanácsának Dícsérő oklevelét nyerte el a rókusai I-es számú iskola Szilágyi Erzsébet úttörőcsapata, az Országos Tanács Gyermekéért Emlékoklevelét pedig a DEMA SZ „Törékvés” szocialista brigádja kapta. A Szeged városi úttörőelnökség Dícsérő oklevelében részesült az Odessza II-es számú általános iskola Udvardi János, a Tarján IV-es számú iskola Dáni János úttörőcsapata, a kiskunhalasi határőr-szegedi határőrgazdálkodási iskola DELEP KISZ-bizottsága, a Gladics József KISZ-szervezet, a Csongrád megyei Területvédelmi és Hadkiegészítő Parancsnokság Ladvánszki József KISZ-alszervezete, a konzervatór Kállai Éva szocialista brigádja.

Az Országos Elnökség Úttörővezetői Érdemérmét vette át dr. Bérczi Kálmánné (Szatymaz), Glasza Béláné (Gera Sándor iskola), Kis Ernőné (ságváritelepi iskola), Mezey Károlyné (Tarján IV-es számú iskola), Salánki István (nyugdíjas pedagógus). Kiváló Úttörővezető elismerésben részesült Bunda Viktória (tanárképző II-es gyakorlatja), Kecse Nagy Sándorné (tanárképző I-es gyakorlatja), Szepes Kornélné (Zalka Máté iskola), Talmácsi Istvánné (Révai iskola), Tankó Imréné (Ságvári gyakorlat), Tapody Zoltán (Dorozsma I-es számú iskola), Valcz Gyuláné (Tarján

III-as számú iskola). Az Országos Tanács Dícsérő Oklevelét kapta Alexiné Marián Orsolya (Kisegítő iskola), Becskyné Lőrincz Magdolna (Dugonics iskola), Csikós László (siketek általános iskolája), Dorán Istvánné (Dózsa György iskola), Dobay Ferencné (szőregi általános), Fehérvári Györgyné (tápai iskola), Gaálné Gaál Györgyné (Tarján IV-es iskola), Hasznos Pálné (Madách Iskola), Horváth Tibor (az NKfV csoportvezetője), dr. Imreh Balázné (Gárdonyi iskola), Juhász J. Pálné (Róza Ferenc iskola), Kéri Istvánné (úttörőház), Kiss Ferencné (alsóví általános), Monostori Lászlóné (Odessza II-es számú iskola), dr. Perneki Mihályné (Kodály téri iskola), Simon Oszkárné (gedői iskola), Sponner Jenőné (Hámán Kató iskola), Szabó Jánosné (Tarján, III-as számú iskola), Táborosi István (Béke utcai iskola), Varga Sándorné (Mező Imre iskola). Az Országos Elnökség Kiváló Ifjúvezetői Munkáért kitüntetését kapta Csury Erika óvónő (Hajnóczy utcai óvoda), Miklós Edit (a DELEP előadója), Simon Gabriella és Suki Katalin (a Radnóti Gimnázium diákjai). A Szeged városi úttörőelnökség a Kiváló Kisdobos kitüntetését adta Szilágyi Magdolnának, Kiváló Úttörő lett Szász Andrea, Fűrész Erika, Pál Margit, Dettári Anikó, Tombácz Anita, Rigó Erzsébet és Torma Ida.

M. E.

Puszi neked, emberiség

Van egy Déry-kisregény, a Simon Menyhért születése (film is készült belőle), ami az 1953-as „első föllélegzés” átmeneti optimizmusában született. Egy eldugott vidéken, vad télvíz idején minden ember ösz-sze fog, hogy világra segítsen egy kisgyermeket, vagyis mentse az anyát, szállítsa, szervezzék stb. Az írás igen szép.

Van a magyar tömegkommunikációban egy bizonyos riporttípus, amit — önkényesen — nevezünk „bezzegoptimistának”. A bezzegoptimista riportokat — akad olykor — e sorok írója elsősorban a rádióban követheti nyomon, de ritkán találkoztam eddig olyan egyértelmű, ha úgy tetszik, vegytiszta formájával, mint a múlt héten, kedden este a Kossuth adón, Kósa Judit dokumentumriportja hallatán.

Már a cím is... szűzmáram. Szó szerint: „Az emberek jók.” Így, fehéren-feketén, mindjárt bele a közepébe. Nem mondom, ha az általános iskola alsó tagozatában kellene eszméi nevelő céllal beszélni csak úgy általában „az emberekről” (de nem kell), a dolog még elmenne, de feltételezve, hogy az esti főműsorok mégis talán inkább a felnőtt hallgatóknak készülnek, a dolog enyhén szólva kissé leegyszerűsítettnek tűnik. Hiszen, ha megkérdeznék mondjuk egy 16 éves, átlagos értelmi képességű fiatal, véleménye szerint jók-e az emberek, egészen biztosan valami olyasmit válaszolna, hogy a kérdés teljesen rossz, az emberek nem jók, és nem is rosszak, mindössze „csak” bonyolultak s ő szeretné is megismerni őket, ezért talán még dokumentumriportokat is fog készíteni egyszer.

Am menjünk tovább. A történet, nagyjából: egy súlyos beteg fiatal nő műtétje előtt szeretné egyetlen gyermeke „jövőjét biztosítani”, s noha tanácsi lakásra jogosult, szövetkezetet kér, és persze kap a meghatározott kerületi tanácstól, a méltányossági keret terhére. „Nem tudtam volna elviselni, hogy saját gyerekek ne legyen”, mondja (nem derül ki hogyan sikerült, csak annyi, hogy az apa „más családban él”), s a későbbiekben mozgássérült kislányát, Dianát két ízben is vadidegen emberek befogadják, gondját viselik, amíg az anyja kórházban van. Megszólal a tanácselnökhelyettes, az óvónő, a gyermekvédelmi, a kislányt befogadó anya — mind „olyan emberek, akik meglátják a másikat a nehézségeket”.

Hogy az egészen mi köze az igazi humánumhoz, nem tudom. Hiszen persze, hogy szép, ha az emberek segítenek egymáson, persze, hogy figyelemre méltó, ha rászorulóknak támogatásban részesülnek, ami jár nekik. Am, ha mindez oly

nemcsak csöppet sem meggyőző, semmi hatása sincs, de még visszás érzéseket is kelt — az eljárás már-már vétkecsnek mondható. Nem arra gondolok (bár gondolhatnék), hogy a régi jó recept szerint kisgyereket elhagyott anya, elveszett kiskutya és hasonló min-dig garantáltan biztos sikert jelentenek, hanem inkább egy-két furcsa ember jut eszembe. Akik nem halálos betegek, „csak” élni szeretnének, viszonylag kényelmesen, de csillagászati összegeket volnának kénytelenek fizetni a lakásért, s ha nem így tesznek, hosszú éveket várhatnak, előszobázhatnak, protekció után szaladgálhatnak. Akiknek ugyan nem mozgássérült a gyerekük, de „csak” a jövőjét szeretnék biztosítani, ám mindössze késő este látják pénzhasza után, holtfáradtan és idegesen, majd a gyerek két vagy három (másnemű) testvérével alszik egy szobában, a nyilvánvalóan szintén méltányossági alappól kiutalt panelek egyikében, amelynek annyira örültek szülei, hogy ő nem is érti. (És még sok minden mást nem ért...)

Akiknek nem kellene fenyegető, semmi hatása sincs, de még visszás érzéseket is kelt — az eljárás már-már vétkecsnek mondható. Nem arra gondolok (bár gondolhatnék), hogy a régi jó recept szerint kisgyereket elhagyott anya, elveszett kiskutya és hasonló min-dig garantáltan biztos sikert jelentenek, hanem inkább egy-két furcsa ember jut eszembe. Akik nem halálos betegek, „csak” élni szeretnének, viszonylag kényelmesen, de csillagászati összegeket volnának kénytelenek fizetni a lakásért, s ha nem így tesznek, hosszú éveket várhatnak, előszobázhatnak, protekció után szaladgálhatnak. Akiknek ugyan nem mozgássérült a gyerekük, de „csak” a jövőjét szeretnék biztosítani, ám mindössze késő este látják pénzhasza után, holtfáradtan és idegesen, majd a gyerek két vagy három (másnemű) testvérével alszik egy szobában, a nyilvánvalóan szintén méltányossági alappól kiutalt panelek egyikében, amelynek annyira örültek szülei, hogy ő nem is érti. (És még sok minden mást nem ért...)

A bezzegoptimista riport végén persze mindenki énekel, hurrá, az emberek jók, igenis jók, puszi neked, emberiség! Nem tudom, de igen erősen gyanítom, hogy fölöttébb reménytelen ördög-árgyal kategóriákba gyömöszölni fajtánkat, pedig néha még politikusok is próbálkoznak ilyesmivel. Hogy a dokumentumriport feladata is egészen más lenne, azt hagyjuk is. Azt úgyis, hogy a humanizmus hiteles kifejeződése például a Simon Menyhért születésében is egészen más. (Lásd: realizmus.) Az egészben az a pláne, hogy ez az emberiség azért olykor szimbolikus értelmű — csókokra igenis méltó. Am tudjuk, a puszi és a csók között van némi muzsikálni való különbség.

Domonkos László

Ünnepi könyvhét '84

Premierek, dedikálások, találkozók

Gazdag programmal folytatódik ma, kedden az ünnepi könyvhét szegedi rendezvényorozata. Az új Somogyi-könyvtár második emeleti előadójában, a Dóm téren, délután 6 órakor két új kiadvány premierjét rendezik meg. A szegedi városi tanács művelődésügyi osztálya néhány évvel ezelőtt sorozatot indított, mely a szegedi grafikusokat mutatja be. Az idei könyvhétre a Szegedi Nyomda közreműködésével Vincze András grafikai mappája jelent meg Nagy Károly szerkesztésében. A másik kötet erősen kapcsolódik a helyszínhez, hisz a Somogyi-könyvtár 100 éve címet viselő könyv az új otthonba költözött bibliotéka történetét dolgozza föl — szerkesztője Péter László. A könyveket bemutatja és a könyvtári kiadvány szerkesztőjével beszélget Tandí Lajos. A programban közreműködik a Canticum kamarakórus.

A Kárász utcai Móra könyvesboltban délután 4 órakor az egyik legeredetibb fiatal magyar író, Esterházy Péter dedikálja könyveit, köztük az ideai könyvün-nepre megjelent különös művét, a Kis Magyar Pornográfiát. Major Tamás is Szeged vendége lesz. Délután 6 órakor a SZOTE Dóm téri oktatási épületében találkozik az érdeklődőkkel, s könyvheti munkájának, a Téli rege a színpadon című „rendezői példányának” olvasóival. Ma délután 10 órakor, a

Nagy László felvétele

Könyvek és gyerekek — irodalom és gyerekközönség sokféle találkozását rendezték meg vasárnap a Móra könyvesboltban

sándorfalvi könyvtárban Csongor Győző vendégeskedik, délután 5 órakor az algyői fiókkönyvtárban Tóth Bélával találkozhatnak az olvasók, ugyancsak 5-kor a kisteleki fiókkönyvtárban Bácskai János színművész mutatja be önálló estjét,

Pusztamérgesen a könyvtárban délután 6 órakor Kiss Ferenc pszichológussal beszélgethetnek az érdeklődők a párválasztásról és a kapcsolatokról. S természetesen ma is, délután 1 órakor a Dugonics téren könyvről könyvről,

Drámatörténeti le porellólap

miert, a zalameai bíró tévéváltozatának bemutatóját. Megszokhattuk már, hogy az önálló tévéfeldolgozások műsorba kerülésének egyre ritkuló alkalmakkor ne keressünk túlzott hévvel választ a kérdésre: miért éppen ezt, s miért éppen most? Klasszikusok esetében különben is az adaptáció mikéntjétől függ, hogy egyáltalán jogosult-e a kérdés. Ha jól sikerült, a bemutató mindig aktuális, ha kevésbé, hát fölfoghatjuk, mint főt mondjuk: tisztességes ismeretterjesztésnek. Végtevéleg oly sokat hangoztatott tévés feladat ez is.

Ha a jószemű olvasó némi elégedetlenséget, pontosabban kielégítetlenséget lát megbújni fönti sorok között, igazsa van. Bármily méltányolando tunillik, hogy kapunk most egyféle drámatörténeti képeslapot, illusztrációt a spanyol barokk mibenlétéhez, az efféle dráma-ínséges időszakban, mint a tévé mostani korszaka, mégiscsak valami sajátos „olvasatát” várnánk Calderón de la Barca művének. De Kazimir nem tett mást, mint higgadt gvakorjottsággal „levezényelte” a Zalameában történeteket. Valószínűleg a tiszteltreméltó ismeretterjesztő szándéktól hajtva, sikerrel és iskolásan mutatta meg, mi még Calderónnál a spanyol reneszánsz folytatása (Don Mendo, az anakronisztikus Don Quijote-hasonmás, az ő szolgájával), mi a Lope de Vega-dramával való hasonlóság, és mi a végérvényesen barokk, és a sajátosan calderóni misztika ebben a műben. Már-már didaktikus hangsúlyokkal szerepelt az előadásban mindazon „tudnivaló”, amit

a drámatörténet sorakoztat. A felvonásokat ama nevezetes kóbor lovagról és Sanchójáról való metszetek feltűnései jelezték; a fergeteges, burjánzó jelenettechnika követésére kihasználtott a tévétechnika, de csak is erre, a színházi technikai szünetek kiküszöbölésére. Előnye tehát mindössze: mintha egyszerre több színpaddal rendelkezhetne a rendező. Tartalmilag: ki nyilvánítottott, hogy az élet — talán, mint álom, hogy a becsület mindenké föltt, s hogy az igazság fölttlenül a királynál. Hogy a Calderón-dráma: a katolikus abszolutizmus költői tükre.

Csakhogy a drámatörténetet bármilyen könyvlapok segédelmével is bejárhatjuk. A színház (még a tévészínház is) másra való. Hogy mire, talán véletlenségből sikerült érzékeltetni a tévé mű egyetlen valódi „színházszerru” jelenetében, két jó színésznek, Inke Lászlónak és Szabó Gyulának. Arról a jelenetről van szó, melyben a két azonos jellemű, egyenes szívű és tántoríthatatlanul igazságszerető ember, a nemes Don Lope (Inke), és a zalameai paraszt, Pedro Crespo (Szabó) kemény vitája zajlik, s amelyből barátságuk születik. A többi — iskolázott színészek rutinos kötelességteljesítése. Kár, mert ebből a becsületdologból, az igazságkereső ember erkölcsi föltényéből tán csak lehetne valami ma is ható példaszzerűség fabrikálni. Színházias, „fehéren izzó” szenvedélyek kellenének hozzá, olyanok, amilyeneket beleírt volt néhai Calderón de la Barca a darabjába.

Sulyok Erzsébet